

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratr[is] Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m] est amorose castigatio[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

canda sublimitate

Fo. XCIII

tas in suis effectibus q̄ in nřam utilitatē or-
dinant. et sū hoc p̄spē d̄: a nobis lauda//
bilis: q̄uis r̄ h̄ mo etiā maior sit si laude
Sunt aut̄ tria p̄cipue dei bñficiū nob̄ exhi-
bita q̄ nos marie obligar ad laudādū deū
P̄mū est bñficiū gracie liberatiois
Secundū est copiose cōicationis
Tertiū est amoreose castigatiois.

P̄mū est bñficiū gratio-
se liberatiois: que p̄cipue est triplex.

P̄ma est liberatio a malo original of-
fensoris: tōne cui⁹ eram⁹ filij ire. vt dicit
Ephe. ii. Magnas v̄ris gr̄as deo debe-
mus q̄ sine v̄llis merit⁹ mis ab hoc malo
nos liberavit p̄ baptismū. Ideo. j. Pet. i.
Bñdict⁹ r̄ p̄ dñi nři ielū ch̄ri q̄ fm̄ su⁹
am maledic̄ regeneravit nos r̄. Et. j. pe.
q̄. Aliq̄ nō p̄pls dei. s. an̄ baptismū: nūc
aut̄ p̄pls dei. Et certe vt d̄ Ps̄. Br̄a ges-
ci⁹ est dñs de⁹ eius p̄pls q̄ue elegit in he-
reditatē sibi. Laueamus ḡne sim⁹ in grati-
tante maledic̄. Sed sicut dt aplus L̄ol. j.
Gr̄as agētes deo r̄ p̄ q̄ eripuit nos d̄ po-
testare tenetq̄. Recordari aut̄ freqnter
deben⁹ q̄o ei in baptismo. pm̄sim⁹ ne in/
gratitudinis merito arguamur si ea trān-
grediamur. **Seda est liberatio a malo**
actualis transgressionis q̄ fit p̄ pniam J̄do
dicebat Ps̄. L̄ofitebor tibi dñe de⁹ meus
in toto corde meo: et glificabo nomen r̄. q̄
mi sedia tua magna est sup me: et eruisti
iam meā ex inferno iferiori. Sic iraq̄ q̄n
te vides ab aliq̄ v̄cio reuocatū ne sis i gra-
tia: agēte dei bonitatē dt. ill̄o Ero. xvij.
Bñdict⁹ dñs qui liberavit nos de manu
egyptior̄ r̄ manu pharaonis. **Tertia**
est liberatio a malo typalis afflictiois. J̄o
dicebat Ps̄. Replecas os meum laude r̄.
Etitez: adiūca suḡ oēm laudē tuā. sequit̄
q̄ntas oindist̄ mīhi tribulatioes multas r̄
malas: r̄ quersus vñtificaſt̄ me r̄. Conſi-
derer ḡ vñuſq̄ a qb̄ r̄ q̄nt̄ p̄culis r̄ pe-
nis libauit eu dñs: r̄ cū eccl̄asticō dicar il-
lud Eccl̄i. vi. Laudabit v̄sc̄ ad mortē aia
mea dñm: q̄m eritis sustinentes te r̄ libe-
ras eos de manu angustie r̄.

Secundū est bñficiū copio-
se cōicationis. Cōicat q̄p̄ nob̄ dñs triplex
bonū vnde tenemur q̄p̄ ei gratias agere

P̄mū est bonū r̄pale: q̄d etiā d̄ bonū
fortune. J̄o Ps̄. Precinire dño i p̄fessioe:
psallite deo n̄fo i cithara. q̄ op̄it ce. nubib⁹
r̄ patre pli. q̄ p̄ducit i mōtib⁹ feniū r̄ hec.
finitū ho. J̄o etiā filij s̄rl̄ offerētes deo d̄

P̄mū est bñficiū gracie liberatiois
manu tua accepim⁹ dedim⁹ r̄ibi. **Scdm̄**

est bonū naturale q̄d nob̄ dedit dñs nos
faciēdo: r̄ p̄seruat nos in esse manutene-
do. J̄o d̄ ps̄. Venite adorem⁹ r̄. p̄cedam⁹

an̄ deūplorem⁹ co. dñs q̄ fe. nos q̄ ip̄se ē
dñs r̄. Et itez. Jubilate deo ois tra r̄.

Scitote qm̄ dñs ip̄e ē de⁹: ip̄e fecit nos r̄
no ip̄os. Et h̄ aut̄ maria dō obligamur
q̄p̄os ad imaginē suā fecit q̄d ad aiām: ve-

br̄. X̄en. j. Et in canobili forma r̄ statuta
q̄ ad corp⁹. Un̄ narrat Heliād⁹ q̄ cū q̄
dā frater dixit n̄bi se aspicere q̄ nō ediv-
ficaret. Alt⁹ dixit. Quid tibi offert edifica-

tionis vñlio busonis. At ille. Lerte mlt̄.
q̄ n̄b̄il merui: q̄re me fecit de⁹ hoīm nō
busonē. q̄t̄is i ḡif busonē video/ h̄ bñficiū
um ad metē reuoco r̄ gr̄as ago deo q̄ mi-
hi imerito r̄tanotabile formā dedit r̄ ima-
gine regiā/ r̄ n̄ execrabilē busonis formaz.

Tertiū ē bonū sp̄uale q̄d r̄ tripl̄ distin-
guī p̄t̄. **P̄mū est bñficiū psonal⁹ largi-
tiois q̄ fili⁹ de⁹ i psona p̄pria se dedit bu-
sōno generi. Joā. iij. Sic de⁹ dilexit mū.**

vt si. si uñige. da. **Scdm̄ ē bñficiū fili⁹**
alii adoptiois q̄ nos adoptat i filios d̄i ḡ
gr̄e collatioeis j. Joā. iij. Vide te q̄lē chari-
dedit nob̄ de⁹ r̄ filij d̄i noiemur r̄ sim⁹. et

L̄ol. j. Gr̄as agētes dō r̄ p̄i q̄ diḡs nos
fec̄ i p̄sor̄ scōw i lātne. **Tertiū ē bonū**

efinal⁹. pm̄issiois: q̄ p̄mitit nos glificare in
sue deitatis p̄cipiatore. j. Pe. j. Maria r̄ p̄

ciosa vob̄. p̄missa donauit vt p̄bec effi. di-
uine p̄for. nature. Et. j. Pe. j. De tenebris
vo. v̄s i admir. l̄ol. s. Et. j. Pe. j. Bñdict⁹

de⁹ r̄ p̄i r̄. seq̄. in hereditatē icorruptib⁹.
incōtaminata r̄ imar. p̄seruatā i cel̄. Et dñs
j. Juoi fr̄t̄e p̄forat̄ r̄. gr̄as agē. dō r̄

q̄ trahit̄ nos i regnū filij dilectois sue.

Tertiū principale bñficiū

um est bñficiū amoreose castigatiois. Apo-
cal. iij. Ego ḥ̄s amo arguo r̄ castigo. Ps̄.

L̄astigans castigauit me dñs r̄ morti nō
tradicit̄ me. Et L̄ob. iij. Lastigauit nos

dñs p̄pter iniqt̄ates nostras: et ip̄se salua-

Ber. de laude dei

bit nos ppter misericordiam suā. **U**nū. **H**ab. Para.
xxiiij. **D**anates rex malignissim⁹ in vīn-
cūlis ⁊ carcere conuersus ē ⁊ debine libe-
rat⁹. Item Act. ix. Paulus pstratus ē et
excecat⁹ in sua vocatione. Interdu tñ fla-
gellant aliq̄ pueri non ad correctionē suaz
sed punitione tm qd ex sua pueritate pue-
nit. **U**nū. **H**iere. xxx. dicit ad iudeā. **P**la-
ga inimici peccati re castigatione crudeli. p
pter multitudinē iniqtatis tuo. dura facia-
lunt pcta tua; qd clamis ad me sup contri-
sio tua. insanabil⁹ est dolor tu⁹. Et Aug.
di. i. de cuius. dei. **D**ancet sub silitudine pas-
tōnum dissimilitudo passioꝝ ⁊ sequit na-
mat; ⁊ sub eodem igne aur. rutilat ⁊ palea. **I**n
z frumenta purgant. Sequit⁹. vna eadē qvā vi-
bonos probat; purificat; ⁊ eliquat malos
damnari; yastat; ⁊ exterminat. **U**nū in eadē
afflictione mali detestant̄ et blasphemant̄.
hom̄ p̄ se cant̄ ⁊ laudant̄. Nam ⁊ pari mō
eragitat̄ exhalat̄ horribilis cenuit suaz
uiter fragat ynguentū. **H**ec ille. Indura-
ti q̄ p̄ multo tōns hic incipiunt suū infer-
nū; vt p̄t de antiocho. **U**nū. **H**achab. ix. Et
Act. xij. de herode quē angel⁹ p̄cussit ⁊ co-
sumptus a vermitib⁹ expiravit. Itē de iōt̄
rege iuda. **U**nū. **P**aral. xxxi. q̄ mortu⁹ est infi-
mitate pessima; nec legit̄ penitusse iō nec
inter alios reges est sepulta. Item p̄ pha-
raone q̄ multa plicit flagellar⁹ inter flagella
legit̄ obdurat⁹. vt p̄t Exod. plurib⁹ ca. q̄
us aut̄ aliq̄ diuum flagellis p̄ maliciā su-
am induren̄ dñs tñ ip̄e q̄ p̄ssim⁹ est tñ mi-
sericors ⁊ cuius miserationes sup oīa opera
ei⁹ nunc̄ tales tribulationes imittit nisi
pter bonū n̄m. Idcirco grās ei agere de
bem⁹ ppter tale castigatioꝝ bñficiū. Item
mittit aut̄ nobis dñs flagellationes ⁊ tri-
bulationes p̄cipue ppter triplex bonū n̄m
Primo ppter clariorē cognitionis illu-
minationē. p̄spēritas q̄ p̄pe. mundialis ex-
cecat vt n̄ cognoscat hō seip̄m; nec enormi-
tate peri; nec vanitatem mundi nec incertitu-
dinem morti; lue; nec diuinā honestatē; nec di-
uum iudicij severitatē. Aduersitas hō ocu-
los mēs aperit ad hec cognoscēdā. **G**ie.
Pena oculos aperit q̄s p̄spēritas ⁊ culpa
ciudit. **U**nū. **H**iere. xii. Laſtigasti me dñe
q̄ erudit⁹ sum q̄i iuueniū indomit⁹. Et
Esa. xxvij. Sola vexatio dabit intellectū
hōbe oīs iudiciū. i. p̄fia aliq̄ cōuicia si sicut

auditui fm. **L**xx. Per multa flagella eru-
dieris isti. Erudit̄ at tribulatio a deo im-
missa tripl̄. **P**rimo ad cognitionē mun-
dane vanitatis. Per h̄ em euridenter cognō-
us lib. de 25o. Multis amaritudinib⁹ bu-
mane felicitat̄ dulcedo resperba ē. **S**e-
cundo ad cognitionē hūane fragilitatis.
Unū. **I**ob. iā multipl̄ a dño p̄cussit cepit
cere. Audius egressus sum ex vtero man-
meꝝ nud⁹ reuertar il. **T**hren. iiij. Egovi
videns pauprētē meā tē. **T**ertio ad co-
gnitionē diuine maiestat̄. **U**nū. **I**onas in
tre terti dicit. Cum angustiaret̄ in me anima
mea dñi recordat⁹ sum. vi. **H**ab. **J**one. ii. Et
Dan. viij. Nabuchodonosor i tribulacio-
ne. **V**irga acq̄ correctio tribuit sapiam.
Secundo ppter ferventiorē affectionē er-
cationē. **J**o. **H**iere. xxx. **L**ps tribula-
tioſi iacob ⁊ ex ipo saluabif q̄. f. tribula-
tioſi mouet affectionē ad ea pagenda q̄ ad
salutē spectant. Et hoc p̄cipue tripl̄. **P**il-
nis. **J**ob. xxij. **D**ñs emolliuit̄ cor meū et
affectionē fructuose deuotioꝝ. **P**s. **A**do-
minū cu tribularer clamau. **E**t itē. **T**ri-
bulationē ⁊ dolorē (inueni: ⁊ no. dñi inno-
ment̄) clamantes exaudiant̄. exaudiiti glo-
rificant̄ deū. **T**ertio excitat affectionē virgo
tuose exercitationē. **H**oy. xij. **V**irtus
infirmitate p̄ficiſ. fugiendo malū ⁊ profe-
quendo bonū. **D**uo primo **E**ccl. xi. **D**ali-
dia. i. afflictio vñt̄ hōre obliuione fact̄ li-
kuri. **D**e scđo. **G**reg. **M**ala q̄ nos hic fo-
lum ad deū ire compellat̄. **A**ug. **L**ū mo-
lestia in hū⁹ vite fragilitate crebescunt
eterna requie nos considerare cōpellat̄. **D**ui-
dus q̄ p̄pe iste p̄cūlosor est bland⁹ q̄ mole-
stus ⁊ mag⁹ caued⁹ cu se illicit̄ diliḡ q̄ cu
admonet cogitac̄ x̄tēni. **H**ec ille. In tribo
latōe itaq̄ nō corūpis affectio bona hōis
q̄ auget ⁊ p̄bas. **G**ie. **I**mprudēt̄ ē miles
q̄ se forē in pace glīat̄. **N**emo q̄ p̄pe ētūḡ
ficit nisi int̄ aduersa co gnoscit. **J**de. **P**ana
terrogat: siq̄s i aduersitate pot̄ denū
bare q̄ sunt̄ ecclia dei granū v̄l palea ad
ſta.

et gratiarū actione Fo. XCV.

Et granū est: si palea recederet in altū. Eccl. nāt auro: qd flagellū grano h̄ fac̄ tribulat̄
 7. In igne p̄bat aux̄ & argenti: & hoies in tio homī iusti. Hieron. Rubigo peti sine
 camio humiliatiois. Unū iudicis. viij. Abraā igne cornēti plumi nō pot. Sed ad spiri
 g m̄tas tribulatiōes p̄bat̄ amic̄ dei esse tualiū merito & accumulationē. In cui⁹ fū
 crus ē. Pez itaq̄ qm̄ tribulatio affectōes gura filij srl̄ c̄sto maḡ opprimeban̄ rālo
 erit̄ ad p̄tus opus qd vez est nedum maḡ crecebāt & m̄uplicabāt. Jō. Ia. j.
 de eo q̄ tribulatiōe sustineret̄: h̄ etiā d̄ alij
 q̄videntes bonos flagellari sibi timeret̄. Ju
 tra illud qd d̄ Lu. xxiij. Si l̄ viridi ligno
 hec fuit̄ in arido qd sic: Greg. Si deus
 s̄i sp̄ere geut̄ rbi p̄cit̄: sp̄ipere peccat̄
 rbi no parcer. Idem. P̄elandū ē quā d̄ v
 strictione districtus iudex in futuro feriet̄
 q̄s reprobarēt̄ sic in p̄tū cruciat̄ q̄s amat̄.
 Hecille Ingerit̄ etiā p̄ns tribulatio timo
 ten bonis: q̄ videndo flagella p̄tū exst̄
 māt futura sine cōparatiōe & grauit̄a. Istō
 in sen. q̄nt̄ p̄tū flagella iustū a p̄co ab
 soluat̄: enī sub meru yndictē turbat̄, timēs
 ne instantes ei pene nō sufficiat̄ ad purgā
 dū. Hecille. Iste itaq̄ timor ex tribulatiō
 one imminet̄, puenies sollicitat̄ boiem cog/
 tare de morte/pct̄a p̄fiteret̄ & deponere/er
 de necessarijs ad salutē p̄uidere. Greg. Fe
 lic necessitas q̄ ad meliora cōpellit. L̄er
 tio iniunct̄. Ob d̄is tribulatiōe ppter am
 pliorē miseratiōis exhibitiōne. Hierony.
 Dagna misēdiam est ad p̄ns misēdiam nō
 p̄sq̄. Et p̄ oppositiō d̄ Aug. Dagna ira
 dei ē q̄n peccant̄ nō corrīpt̄s licentia va
 gā in p̄tū ruendi p̄mitit̄. Idem. Enī tū
 mor debes ē q̄n tibi bñ ē: nōne meli⁹ ē te
 tari p̄parti: q̄ nō tentat̄ reprobar̄. Ber.
 Lunc maḡ irascit̄ dē cū nō irascit̄: nō ei
 cū nescio h̄ cū sentio te irat̄ nūc marie cō
 fidoc̄ cū irat̄ fuer̄: misēdie recordaber̄.
 Hecille. Immit̄tes aut̄ d̄is tribulatiōe ex
 amplissimā misēdiam exhibet̄ p̄cipue tri
 pliater. Pumo ad p̄cedentū p̄co & remis
 sione sive purgationē. pena grauit̄e in le
 vio: cōmutado. Tob. iii. Lū irat̄ fuer̄;
 dñe misēdiam facis & p̄cta hoīn in tribu/
 latō dimicis his q̄ inuocat̄ te. Gie. Di
 sericordit̄ d̄is tpalement̄ adhibet̄ seueritate:
 ne eternā inferat̄ vltionē. Jō et Aug. sup
 p̄. Dñe ne in furore te. Dñe h̄ vie: h̄ se/
 cab̄ p̄cute: vt in eternū mihi parcas. Gie.
 Ign̄ tribulatiōis d̄is apponit̄ & ḡ huē i
 nob̄ vicioꝝ rubiginē p̄sumit̄. Fornat̄ ei tri
 bulatiōis ligna vicioꝝ cōcremat̄ & aux̄ v/
 tutū purgat̄. Aug. Qd̄ luna ferro: qd̄ fo/

NN

¶ Ser. De laude dei ¶ De deside

glie pond^r opabif in nob^r t^c. Hec g^an^r
 gust^r porta r g^ata via q^r dicit ad vita. de
 q^r loqu^r saluator^r Matt. vii. vi. Intrate p^r
 angustia po^r. Hic est turbo q^r q^r helias. i.
 vir iust^r asc^rdit i celu. vt b^r iij. Re. ii. I^r
 Ber. ser. o ramis pal. P^ris tribulatio^r est
 via vte/ via glie/ via ciuitas/ habitaculi/
 via reg. i. Hec ille. S^r heu heu pauci, s^r q^r
 q^r h^r via velut seq^r dnm. Un Ber. sup
 La^r. q^r pauci s^r o bone ieu q^r post te ire
 ve int: cu^r t^c ad te puenire nemo e^r q^r nolit.
 scientib^r emer^r q^r delecrat^r oes i dextera
 tua uel^r i fine. I^r volit oes te frui at non
 ita imitari. coregnare cupiunt s^r nō cōpati:
 nō curat q^rere q^re desiderat iuuent^r; cupi-
 tes seq^r s^r no leq^r Hec ille. Et dicit i g^aur
 p^rtz q^r m^rto mag^r de tribulacionib^r gau-
 dendu^r e^r q^r dolendu^r s^r em signu diuine ac-
 ceptationis. Tob. xj. Quia acceptus eras
 deo necesse fuit q^r tentatio probare te. Et
 Judith. viii. Q^r es q^rhi plauerunt deo per
 multas tribulaciones transuerunt fideles. Et
 ij. Lm. ij. Q^r es q^r pie voluit vivere i chro-
 ieu p^rsecutione patiunt^r. Aug. Ne timeas
 flagellari^r exheredari. Helpere^r egr^r co-
 suerunt medici dare q^rcd perit et ea neq^r
 gant eis o q^r salut^r sperat. Hec ille. Ap^r
 parer itaq^r q^r necessaria q^rq^r fructuosa s^r
 vite p^rnt^r tribulatio^r p^r q^r sit amicoru^r dei
 castigatio^r p^rbario. S^r ut i^rg^r deo agende
 g^re p^r b^rificio amore^r castigationis.

Tribu^r p^rncipale q^r nos ad laudem
 dei^r gr^ractio^r excitate debet e^r
 ip^r diuine laudis^r gr^ractio^r de^r
 meranda bonitas. Est em diuina laudatio
 z gr^ratio bonu^r excellētissimū s^r triplicē
 rōne boni.

Pri^ro est bonu^r valde delectabile

Secundu^r est bonu^r valde honorabile

Tertiu^r est bonu^r valde vtile.

S^r q^ruppe a tullio diuine bonum^r in hec
 tria mebra.

Indicio^r est bonum valde dele-
 citabile. Ps. Deo nō sit iocunda decoraq^r
 laudatio. Aug. de doc. chil. L^r o deo n^r
 bil digno dici possit: admisit in huiusme-
 nitis obsequiu^r z s^rbis n^ris in laude sua nos
 gaudere voluit. Hec ille. Per oppositū at
 ingratitudo turpissimū e^r vi. Un. Inq^ritus
 filius e^r mani q^rd q^rtidie recipit. aq^rs dulces:

nūq^r tūpp^r h^r dulce aut potabile iuuenit,
 I^rce filius e^r voraginib^r q^r prime attrahunt
 aq^rs z attractas nūq^r reddunt. Ber. de di-
 ligēdo deo. Supbia e^r velicitū maximu^r
 vti dat^r rāq^r inar^r z i accep^r b^rificis glo-
 riā usurpare. Hec ille. Inq^ritivis peiores
 s^r z irrationabiliores belthys Es. i. Filios
 emittunt^r z exaltaui^r: i^r spuere^r me. Se
 quis. Loguit bos possessor^r suu^r z asin^r p^r
 se dñi sui: isrl aut me nō cognouit.

Secundo^r est bonu^r valde hono-
 rable Tob. iij. Opa dei reuelare z p^rsteti
 honorifici e^r. Un. q^reliz sc̄i assūst laud-
 tibus deu. Ps. Preuenēt p^rncipes zūcti
 psallētib^r. Un. narrat cefari^r q^r i saxoniam
 qdā monasterio monialiu^r puella qdā cu^r i
 magna solēmitate p^rmissa fuisse tice ad ma-
 tutinas; magistra ip^r timens d^r debilitate
 sua iussit eā a^r Le deu: recedere ad domi-
 toriu^r. Illa iuste recedes: voluit extra cho-
 rū residuum paudire. L^ruc^r inchoat^r fuisse
 hymn^r. Le deu laydam^r: vidit celos ape-
 ritu^r z choz soroz^r in celu subleuiari. L^ruc^r
 vētu^r fuisse ad locu^r illu^r. Libi^r o^r a^r q^r a^r q^r a^r
 d^r vituverso^r ordines angeloz^r z singulos
 angelos demissis capitib^r stetis gemib^r
 manus extensis deu adorare simulq^r cu^r can-
 tantib^r cantare Sanct^r setus setu^r z. Si
 milit^r fecerunt apli ibi Le glorios^r. Epi-
 phete ibi Leppherap^r. Et martyres ibi
 Le marty^r. Postmodu^r etiā zellores est
 h^rgines s^rle fecerunt. L^ru^r aut ylrim^r dñus.
 In te one sperau^r t^c. dicere^r: choz soroz^r
 ad terrā descedit z celu se claudit. Hec Le
 fari^r. Dz iraq^r q^rin honorabilissimū op^r e^r
 laudare deu. Na^r t^c est op^r ongeloz^r z scō-
 rū in cel^r vt sup^r dixim^r. Per oppositū at in-
 gratitudo malū e^r honestissimū z vitugab-
 le multū. Un. Judic. ij. Impozerauit an-
 gel^r dñi filius i^r l^r b^rificia d^r z icrepauit eos
 q^r dñm reliquissent. I^rce. ij. Para. xxi. Dñs
 est ap^rha dñi ad icrepadū amar^r a^r regiinda
 de ingratitudine sua. q^r diuino fret^r auxilio vid-
 erat idumeos z filios feir^r z tñ deos coh-
 rum auferēt adorauit. Item Matth. xij.
 Increpauit dominus ingratitudinem cō-
 uitatum quib^r p^rdicauerat et miracula fed-
 erat di. Tertibi corozaim^r vt tibi berbudo
 da: q^rm si i^r gro z sidone t^c. Est at notadū
 fin tho. ij. q. cxv. q^r i q^rlibz p^rco iuuenit ma-